

WALTER WELLMAN

- EN 100 ÅRS JUBILEUMSUTSTILLING -

Et samarbeid mellom [Spitsbergen Airship Museum](#), Dr. Pete J. Capelotti ved Penn State University Abington, [Nordnorsk Fartøyvernseier og Båtmuseum i Gratangen](#) & [Svalbard Miljøvernfond](#)

Walter Wellman...? Hvem er det??

[Walter Wellman](#) (1858 – 1934) var en amerikansk journalist, flypioner og polarfarer. Han gjorde totalt 5 forsøk på å nå nord polen mellom 1894 og 1909.

3 av forsøkene foregikk med luftskip fra Virgohamna på Spitsbergen. Dette var i 1906, 1907 & 1909 og luftskipet het selvfølgelig ”America”.

Hvor & Hva er Virgohamna?

Virgohamna er en nordvendt bukt på Danskøya på nordvesthjørnet av Spitsbergen, Svalbard, i det som siden 1973 er [Nordvest Spitsbergen Nasjonalpark](#).

De som vet hvor dette er, forbinder ofte stedet med Salomon August Andrée sine forsøk på å nå nordpolen med ballongen ”Örnen” i 1896 & 1897.

Faktum er at få steder i verden har så mange etterlatenskaper og spor etter racet mot nordpolen som Virgohamna.

Formålet med jubileumsutstillingen er, foruten å markere de 100 år som er gått siden Wellmans siste forsøk, å formidle dette spesielle stedet i Arktis og dets sårbare kulturminner.

Virgohamna mot vest 2004

Virgohamna mot vest 1907

Utstillingen består av postere, gamle aviser, fotografier, postkort, hefter, artikler, utdrag av bøker og annet. I sentrum for utstillingen står Wellman sin livbåt fra 1909, utlånt av museet i Gratangen.

Tekstene er skrevet av Dr. Pete J. Capelotti fra Penn State Abington. Capelotti gav ut boken "By Airship to the North Pole, an Archeology of Human Exploration" etter et feltarbeid i Virgohamna i 1993. Utstillingen er finansiert av Svalbard Miljøvernfond.

Wellman sin livbåt fra 1909 i midten av utstillingen

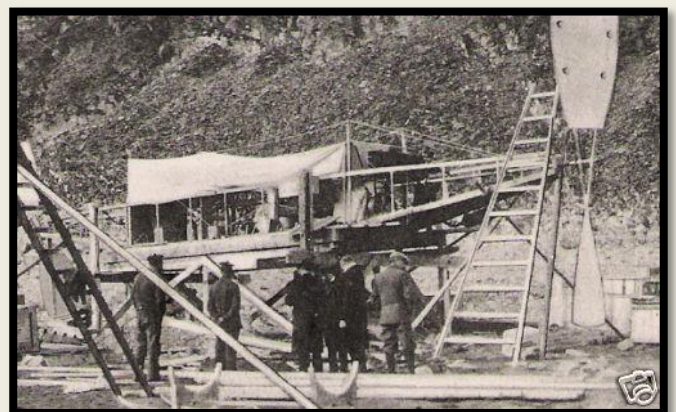
Wellman sine ekspedisjoner er "de glemte ekspedisjonene". Dette til tross for at Wellman var en luftfarts pioner ved sin bruk av luftskip allerede i 1906, for ikke å snakke om hans bruk av luftskip i arktis. Kanskje det var fordi han ikke flydde særlig langt, eller kanskje hans motiver ikke var edle nok. Den eneste utstillingen om Wellman befinner seg i Longyearbyen, dette gjelder både den permanente utstillingen og jubileumsutstillingen ved Spitsbergen Airship Museum.

I Virgohamna kan man i dag se restene etter Andrèe ekspedisjonen, Wellman ekspedisjonene samt nederlendernes fangstaktivitet ved Harlinger Kokerij (Smeerenburg ligger like på andre siden av bukta).

I tillegg til dette ble bukta tatt i bruk av den svenske redningsaksjonen etter luftskipet "Italia" i 1928, men etter denne er det ingen kjente kulturminner her. Engelskmannen Pike satte i 1888 opp et hus her (Pikes Hus) som ble brukt av både Andrèe og Wellman. Pikes Hus ble revet og flyttet til Barentsburg i 1925.

Noen av restene etter den Wellmanske industri anno 2004 (mot sør)

Motorgondolen til luftskipet America i 1907

Wellmans hangar liggende i 2004, mot sør

Wellmans hangar i 1909, mot nord øst

RESULTAT AV UTSTILLINGEN

Overraskende mange besøkende har vært opptatt av kulturminnene i Virgoamna og tilstanden til tingene som er der idag. Mange har uttrykt bekymring over ferdsel i området men blitt delvis beroliget av områdefredningen og ferdselskontrollen som ble innført i 2000.

[Sysselmannens hefte om Virgoamna](#) har vært en populær suvenir som mange har kjøpt med seg hjem. 100 % av de som har besøkt utstillingen var ikke klar over mangfoldet i historien som har utspilt seg i Virgoamna (hvalfangst, Andrée, Wellman, redningsaksjonene i 1928), og ca 95 % hadde aldri hørt om Virgoamna. Flere har kommet til oss for å se denne utstillingen spesielt, og interessant nok; alle disse fra utlandet.

Vi mottar også email fra folk som ikke har mulighet til å se den.

Utstillingen er omtalt i vårt siste nyhetsbrev som også er tilgjengelig på våre websider.

Virgoamna var interessant som turistmål også under selve ekspedisjonene. Her illustrert ved en gruppe cruisebåt turister fra SS Kong Harald, sittende inni luftskip hangaren 19 august trolig i 1907.

Walter Wellman selv stående i midten med sort caps.